Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Rok II. Warszawa, niedziela dn. 5 listopada 1933 r. Zeszyt 40

1933 RZEMIOSŁO

Cena 20 gr.

CZASOPISMO TYGODNIOWE

WYDAWANE

PRZEZ RADĘ IZB RZEMIEŚLNICZYCH RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ PRZY WSPÓŁUDZIALE IZB RZEMIEŚLNICZYCH

CENTRALA REDAKCJI I ADMINISTRACJI
WARSZAWA, UL. ŚW. TERESY 2 m. 4, tel. 9-17-40. KONTO P. K. O. 6066

Redaktorzy: WŁ. GINDRICH i A. ZABĘSKI

ODDZIAŁY: BIAŁYSTOK, ul. Kilińskiego 23; BRZEŚĆ N/B., plac J. Piłsudskiego 13; GRUDZIĄDZ, ul. Groblowa 29/31; KATOWICE, ul. Stawowa 10; KIELCE, ul. Wspólna 4; KRAKÓW, ul. Św. Anny 9; LWÓW, ul. Kościelna 8; LUBLIN, ul. Powiatowa 3; ŁÓDŹ, ul. Ewangelicka 18; ŁUCK, ul. J. Piłsudskiego 14; NOWOGRÓDEK, ul. Piłsudskiego POZNAŃ, Wały Zygmunta Augusta 15 STANISŁAWÓW, ul. Sapieżyńska 18 TARNOPOL, Izba Rzemieślnicza, WARSZAWA, ul. Szkolna 2; WILNO, ul. Adama Mickiewicza 23; WŁOCŁAWEK, ul. Zduńska 5.

PRENUMERATA: KWART. ZŁ. 2.40, PÓŁROCZN. ZŁ. 4.80, ROCZNIE ZŁ. 9.60.
CENY OGŁOSZEŃ: Cała strona zł. 180, 1/2—90 zł., 1/4—50 zł., 1/8—25 zł., 1/16—15 zł

Nowe prawo o Izbach Rzemieślniczych

Zapowiadana od kilku miesięcy zmiana ustroju Izb Rzemieślniczych stała się faktem, gdyż „Dziennik Ustaw“ w Nr. 85 z dnia 30 października r. b. ogłosił nowe rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z mocą ustawy (datowane 27 października 1933 roku) o Izbach Rzemieślniczych i ich Związku, wobec czego tracą moc dotychczasowe przepisy o Izbach Rzemieślniczych, mieszczące się w art. 168 — 194 prawa przemysłowego z dn. 7 czerwca 1927 roku.

Nowe przepisy o Izbach Rzemieślniczych weszły w życie z dniem ogłoszenia, to jest z dniem 30 października r. b. i od tego dnia Izby Rzemieślnicze oraz Rada Izb Rzemieślniczych wkraczają w stadjum reorganizacji, przyczem miejsce Rady zastąpi Związek Izb Rzemieślniczych.

Według nowych przepisów Izby Rzemieślnicze zyskują takie same prawa publiczne, jak samorząd terytorjalny i mają reprezentować „gospodarcze i zawodowe interesy rzemiosła“, dotąd zaś reprezentowały tylko „zawodowe interesy“. Jestto znaczne rozszerzenie zadań Izb które pozatem wejdą w ściślejszą łączność z Ministerstwem Przemysłu i Handlu, jako naczelnym organem gospodarczym całego Państwa

Łączność ta wyraża się między innemi w tem, że minister będzie sam powoływać (z pośród rzemieślników i osób zasłużonych dla rzemiosła) 2/3 radców, zaś rzemieślnicy wybierać będą pozostałych 3/5 radców. Wszyscy radcowie będą pełnić swój urząd pięć lat. Minister będzie zatwierdzać również dyrektora Izby (dotąd miał on nazwę sekretarza Izby), którego sam wybierze z pośród trzech kandydatów, wybranych w tajnem głosowaniu przez zebranie radców; minister także będzie zwalniać dyrektora. Nazwy prezydenta Izby nowe rozporządzenie nie ustala; określą ją statuty i rozporządzenia dla Izb, które ma wydać minister w okresie przejściowym w których ustalone będą także ordynacja wyborcza oraz prawa służbowe pracowników Izb. Do czasu nowych wyborów i wybrania nowych zarządów będą działać dotychczasowe organy samorządu rzemieślniczego.

Związkowi Izb Rzemieślniczych, który teraz powołany został do życia przez nowe rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej, nadane zostały znaczne uprawnienia. Będzie on osobą prawa publicznego i może posiadać własny majątek, a głównem jego zadaniem będzie przedstawicielstwo wszystkich Izb Rzemieślniczych i wszystkich interesów ogólnych rzemiosła wobec władz państwowych. Dyrektora związku ma zatwierdzać minister z pośród trzech kandydatów, przedstawionych przez Radę Związku Należy oczekiwać rychłego wydania przez ministra statutu dla Związku, poczem Związek zostanie ukonstytuowany w miejsce dotychczasowej Rady Izb Rzemieślniczych.

Według naszych informacyj okres przejściowy do czasu wybrania nowych Zarządów Izb będzie trwać 3 do 4 miesięcy od ogłoszenia nowego prawa o Izbach Rzemieślniczych to jest od 30 października rb.

S. H.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27. X. 1933 r. o Izbach Rzemieślniczych i ich Związku

Dziennik Ustaw № 85 z dnia 30 października 1933 r. Poz. 638.

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 25 marca 1933 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 29, poz. 249) postanawiam co następuje:

I. Izby Rzemieślnicze.

Art. 1. (1) Ustanawia się izby rzemieślnicze, jako stałą reprezentację gospodarczych i zawodowych interesów rzemiosła.

(2) Izby rzemieślnicze są instytucjami samorządu gospodarczego i osobami prawa publicznego.

(3) Językiem urzędowym izb jest język polski.

Art 2. (1) Minister Przemysłu i Handlu ustala w drodze rozporządzenia granice okręgów i siedziby izb rzemieślniczych, jak również po wysłuchaniu opinji związku Izb rzemieślniczych, znosi je oraz dokonywa zmiany granic i siedzib izb.

(2) W przypadku zmiany granic izby lub ich zniesienia Minster Przemysłu i Handlu wydaje odpowiednie zarządzenia o rozdziale lub przekazaniu majątku izby, jak również określa w jakiej liczbie i którzy radcowie przechodzą do Izb o okręgach powiększonych.

Art. 3. (1) Do zakresu działania izb rzemieślniczych należy:

1) współdziałanie z władzami państwowemi w sprawach, dotyczących interesów rzemiosła przez udzielanie informacji i wydawanie opinji;

2) przedstawianie władzom państwowym i samorządowym życzeń i wniosków, dotyczących interesów rzemiosła;

3) popieranie instytutów badawczych, muzeów, wystaw, pokazów, jarmarków rzemieślniczych, biur informacyjnych;

4) popieranie szkół rzemieślniczych oraz przyczynianie się w inny sposób do podniesienia sprawności zawodowej rzemieślników mistrzów · majstrów, czeladników i terminatorów;

5) wyznaczenie osób, powołanych do wydawania opinji, wymagających wiarogodności i znajowości w zakresie przedmiotów, mających znaczenie dla rzemiosła,

6) przedstawianie kandydatów w przypadkach, w których udział reprezentantów rzemiosła przewidują obowiązujące przepisy na stanowiska sędziów handlowych, członków rad państwowych, komisyj szacunkowych i t. p.;

7) wydawanie opinji oraz zaświadczeń o istniejących zwyczajach w rzemiośle;

8) tworzenie sądów polubownych do rozstrzygania sporów, wynikłych ze stosunków zawodowych między rzemieślnikami, którzy nie należą do zrzeszeń rzemieślniczych, lub należą do zrzeszeń, których statuty nie przewidują sądów polubownych.

9) zbieranie danych statystycznych, dotyczących rzemiosła;

10) wydawanie przepisów i zarządzeń, regulujących sprawy terminatorskie w myśl postanowień prawa przemysłowego, i czuwanie nad ich wykonaniem;

11) tworzenie komisyj egzaminacyjnych czeladniczych i mistrzowskich w myśl postanowień prawa przemysłowego;

12) współdziałanie ze związkiem izb rzemieślniczych i z rzemieślniczemi związkami gospodarczemi w spełnianiu ich zadań.

(2) Izby rzemieślnicze spełniają nadto inne czynności i zadania w zleconym zakresie działania, przekazane im ustawami i rozporządzeniami ministrów.

Art. 4. (1) Izba rzemieślnicza składa się z radców w 3/5 częściach wybranych przez rzemieślników w 2/5 powołanych przez Ministra Przemysłu i Handlu (art. 6 ust. 1).

(2) Ogólna liczba radców każdej izby powinna być podzielną przez 5.

(3) Czynne prawo wyborcze posiadają rzemieślnicy bez różnicy płci, pełnoletni, obywatele polscy nieograniczeni w prawach i wykonywujący samoistnie rzemiosło na podstawie karty rzemieślniczej co najmniej trzy lata bezpośrednio przed rozpisaniem wyborów w okręgu danej izby rzemieślniczej. Osoby prawne są zastępowane przez osoby fizyczne, posiadające uzdolnienie zawodowe, wymagane przez ustawę przemysłową przy wydawaniu karty rzemieślniczej.

(4) Bierne prawo wyborcze posiadają rzemieślnicy, mający czynne prawo wyborcze i ukończonych 30 lat życia.

(5) Nie posiadają czyneego i biernego prawa wyborczego, a posiadane tracą, osoby skazane prawomocnym wyrokiem sądowym za przestępstwa, pociągające za sobą utratę bądź praw publicznych, bądź obywatelskich praw honorowych, bądź też prawa wykonywania zawodu.

(6) Wszczęcie przeciwko radcy izby postępowania karno-sądowego może pociągnąć za sobą zawieszenie go przez właściwego wojewodę w czynnościach radcy.

Art. 5. (1) Radcowie izby oraz ich zastępcy są wybierani na lat 5. Na takiż okres czasu powołani są przez Ministra Przemysłu i Handlu radcowie, niepodlegający wyborowi. Do okresu pięcioletniego nie wlicza się roku niepełnego.

(2) Radcowie izby pełnią swoje obowiązki po upływie kadencji do czasu zwołania pierwszego zebrania nowo—wybranych i powołanych przez Ministra Przemysłu i Handlu radców izby.

(3) Zastępca wchodzi w prawa i obowiązki radcy izby na czas jego choroby, lub zawieszenia w czynnościach, zaś na stałe w razie utraty mandatu.

(4) Ustępujący radcowie oraz ich zastępcy tak z wyboru, jak i powołani, mogą być ponownie wybierani, względnie powołani.

Art. 6. (1) Radcowie nie pochodzący z wyborów powoływani są przez Ministra Przemysłu i Handlu w liczbie trzech z pośród osób zasłużonych dla rzemiosła, a pozostali z pośród rzemieślników, mających kwalifikacje określone w art. 4 ust. 3 i 4 z tą zmianą, iż trzyletnie wykonywanie rzemiosła w okręgu danej izby nie jest wymagane.

(2) Wybory radców izby rzemieślniczej oraz ich zastępców są przeprowadzane listami kandydatów, reprezentujących zawodowe interesy rzemiosła, w kolejności największej liczby przedstawicieli poszczególnych zawodów rzemieślniczych w każdym obwodzie wyborczym okręgu izby rzemieślniczej.

(3) Minister Przemysłu i Handlu wyda w drodze rozporządzenia ordynację wyborczą, w której ustali zasady podziału okręgu izby na obwody wyborcze, określi sposób i tok tworzenia list kandydatów i wyborców, tudzież postępowania wyborczego, ustali zasady tworzenia komisyj wyborczych oraz określi władze, powołane do rozstrzygania o ważności list i ważności wyborów.

Art. 7. Termin wyborów do izby rzemieślniczej wyznacza Minister Przemysłu i Handlu; wybory przeprowadzają wojewodowie, właściwi dla danych obwodów wyborczych (w m. st. Warszawie — Komisarz Rządu).

Art. 8. Po przeprowadzeniu wyborów, Minister Przemysłu i Handlu wyznacza dzień, godzinę i miejsce otwarcia izby rzemieślniczej; otwarcia izby dokonywa wojewoda, właściwy dla miejsca siedziby danej izby (w m. st. Warszawie Komisarz Rządu) lub jego przedstawiciel.

Art. 9. (1) Zebranie radców izby rzemieślniczej wybiera zwyczajną większością głosów w głosowaniu tajnem trzech kandydatów, w miarę możności z wykształceniem prawniczem, na dyrektora izby, Minister Przemysłu i Handlu zatwierdza jednego z kandydatów na stanowisko dyrektora izby.

(2) Dyrektor jest odpowiedzialnym szefem biura izby, oraz kieruje pracą przygotowawczą i wykonawczą w sprawach wynikających z zakresu działania izby.

(3) Minister może zwolnić dyrektora po wysłuchaniu zarządu izby. Umowa, zawarta z dyrektorem, podlega zatwierdzeniu przez Ministra Przemysłu i Handlu.

Art. 10. (1) Izba rzemieślnicza może nabywać i zbywać majątek ruchomy i nieruchomy, zawierać wszelkiego rodzaju umowy, oraz pozywać i być pozywaną.

(2) Za zobowiązania izba odpowiada swoim majątkiem.

Art. 11. (1) Fundusze izby mogą być przeznaczone tylko do spełniania zadań, określonych rozporządzeniem niniejszem lub statutem izby, i na pokrycie kosztów zarządu izby.

(2) Izba może pobierać opłaty za korzystanie z jej urządzeń, udzielanie porad oraz za inne czynności, wynikające z zadań i zakresu działania izby, a służące interesom rzemieślników.

(3) Fundusze izby, które nie są przeznaczone na pokrywanie bieżących wydatków, należy lokować w sposób przepisany dla lokat posiadających bezpieczeństwo prawne. W przypadkach zasługujących na uwzględnienie, może Minister Przemysłu i Handlu zezwolić czasowo na inny sposób lokaty.

Art. 12 (1) Zebranie radców izby rzemieślniczej uchwala na każdy rok budżet i przedstawia go do zatwierdzenia Ministrowi Przemysłu i Handlu w terminie przezeń ustalonym. Budżet przedstawiany jest za pośrednictwem wojewody, właściwego dla miejsca siedziby izby (w m. st. Warszawie — Komisarza Rządu), który opatruje go swym wnioskiem.

(2) Preliminowaną w budżecie izby sumę wydatków w części, która nie znajduje pokrycia w samoistnych dochodach izby, pokrywa się z dodatku do świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych, przewidzianego w ustawie o państwowym podatku przemysłowym. Wysokość procentową tego dodatku na rzecz izby rzemieślniczej, lub oznaczenie kategoryj świadectw przemysłowych, od których dodatek ma przypaść na rzecz izby rzemieślniczej, ustala Minister Przemysłu i Handlu stosownie do postanowień ustawy o państwowym podatku przemysłowym Urzędy skarbowe dostarczają izbie rzemieślniczej na jej żądanie. za zwrotem kosztów, danych o dokonanym wymiarze podatku przemysłowego i o późniejszych w nich zmianach.

(3) Jeżeli dodatek do państwowego podatku przemysłowego nie pokrywa całkowicie różnicy między preliminowaną w budżecie izby rzemieślniczej sumą wydatków, a sumą samoistnych dochodów, — wówczas mają zastosowanie postanowienia ustawy z dnia 7 listopada 1931 r. o zasilaniu funduszów izb rzemieślniczych (Dz. U, R. P. Nr. 105, poz. 809).

(4) Izby rzemieślnicze zwolnione są od wszelkich podatków i opłat w tym samym zakresie i w tych samych przypadkach, w jakich obowiązujące ustawy przewidują to w stosunku do związków samorządu terytorjalnego.

Art. 13. (1) Izba uchwala na plenarnem zebraniu statut służbowy pracowników izby, który podlega zatwierdzeniu przez Ministra Przemysłu i Handlu..

(2) Statut służbowy ustala warunki powoływania i zwalniania pracowników, tudzież odpowiedzialność oraz obowiązki i prawa zarówno dyrektora jak i pracowników.

(3) Dyrektor i pracownicy biura izby rzemieślniczej podlegają przepisom o ubezpieczeniach społecznych.

Art. 14. Minister Przemysłu i Handlu sprawuje nadzór nad izbami rzemieślniczemi.

Art. 15 (1) Minister Przemysłu i Handlu może rozwiązać izbę rzemieślniczą, jeżeli działalność jej jest niezgodna z obowiązującemi przepisami prawnemi lub zagraża interesowi publicznemu, albo też jeżeli izba mimo wezwania władzy nadzorczej zaniedbuje spełniania swych zadań.

(2) Minister Przemysłu i Handlu może również rozwiązać izbę rzemieślniczą w razie wcielenia okręgu jednej izby do drugiej lub w razie zmiany granic jej okręgu.

(3) Jednocześnie z rozwiązaniem izby Minister Przemysłu i Handlu ustanawia tymczasowy zarząd. Tymczasowemu zarządowi przysługują uprawnienia zarówno pełnego zebrania radców izby, jak i jej zarządu.

(4) Minister Przemysłu i Handlu wyznacza termin nowych wyborów.

Art. 16 (1) Minister Przemysłu i Handlu nadaje statut każdej izbie rzemieślniczej.

(2) Statut powinien ustalać:

1) nazwę, miejsce siedziby izby i granice terenu działania;

2) szczegółowy zakres działania;
3) liczbę i charakter radców izby oraz ich zastępców, czas trwania ich kadencji;
4) podział okręgu izby na obwody wyborcze, tudzież bliższe szczegóły, dotyczące postępowania wyborczego;
5) liczbę członków zarządu izby, oraz sposób ich wyboru;
6) prawa i obowiązki radców izby, oraz członków zarządu i komisyj;
7) Zakres działania zebrania radców izby;
8) zakres działania zarządu i dyrektora izby;
9) sposób prawnego reprezentowania izby;
10 sposób zwoływania zebrań radców izby, zarządu i komisyj, oraz warunki prawomocności ich uchwał;
11) sposób wykonywania nadzoru nad izbą;
12) sposób wydawania regulaminów komisyj egzaminacyjnych, czeladniczych i mistrzowskich.
Nadto statut może zawierać inne postanowienia, związane z wypełnianiem zadań izby.
(3) Zmiany statutu dokonywa Minister Przemysłu i Handlu po wysłuchaniu opinji izby rzemieślniczej.

Art. 17. Poza izbami rzemieślniczemi, powstałemi na zasadzie niniejszego rozporządzenia, żadna organizacja lub instytucja, bez względu na jej charakter lub cel, nie może przybierać nazwy „Izba Rzemieślnicza".

II. Związek izb rzemieślniczych.

Art. 18. (1) Wszystkie izby rzemieślnicze tworzą wspólną organizację pod nazwą: „Związek izb rzemieślniczych Rzeczypospolitej Polskiej" z siedzibą w m. st. Warszawie.
(2) Związek izb rzemieślniczych jest osobą prawną prawa publicznego i może nabywać i zbywać majątek ruchomy i nieruchomy, zawierać umowy oraz pozywać i być pozywanym.
(3) Językiem urzędowym Związku jest język polski.
(4) Związek izb rzemieślniczych zwolniony jest od wszelkich podatków i opłat w tym samym zakresie i w tych samych przypadkach, w jakich obowiązujące ustawy ptzewidują to w stosunku do związków samorządu terytorjalnego.

Art. 19. (1) Do zadań Związku izb rzemieślniczych należy:
1) przedstawicielstwo izb rzemieślniczych wobec władz państwowych oraz organów samorządu terytorjalnego i gospodarczego w sprawach, dotyczących ogólnych interesów rzemiosła:
2) współdziałanie z władzami państwowemi i rzemieślniczemi związkami gospodarczemi w sprawach, dotyczących ogólnych interesów rzemiosła, przez udzielanie informacyj, wydawanie opinij i popieranie tych związków;
3) składanie władzom państwowym życzeń i wniosków, dotyczących całokształtu organizacji i polityki gospodarczej rzemiosła, między innemi:
a) kredytu,
b) ceł, eksportu i importu,
c) traktatów i konwencyj międzynarodowych,
d) komunikacji i taryf przewozowych,
e) ustawodawstwa przemysłowego,
f) „ społecznego,
g) „ spółdzielczego.
h) „ podatkowego,
i) szkolnictwa zawodowego.
(2) Związek izb rzemieślniczych ma prawo zakładania i popierania wszelkiego rodzaju instytucji, przeznaczonych do podniesienia poziomu zawodowej oświaty rzemieślniczej i wzmożenia produkcji rzemieślniczej.
(3) Właściwe władze rządowe będą przesyłały Związkowi izb rzemieślniczych do zaopinjowania projekty ustaw, przed skierowaniem ich na drogę obrad ustwodawczych oraz projekty rozporządzeń mające doniosłe znaczenie dla rzemiosła, jeżeli interes publiczny lub pilność sprawy nie stanie temu na przeszkodzie.

Art. 20 Organami związku izb rzemieślniczych są
1) Rada Związku;
2) Zarząd;
3) komisja rewizyjna;
4) dyrektor.

Art. 21. (1) Minister Przemysłu i Handlu ustala w drodze rozporządenia liczbę członków Rady Związku, zarządu i komisji rewizyjnej oraz sposób ich powoływania.
(2) Rada Związku wybiera zwyczajną większością głosów 3 kandydatów na dyrektora Związku izb rzemieślniczych, z których jednego zatwierdza Minister Przemysłu i Handlu.
(3) Minister może dyrektora zwolnić, po wysłuchaniu zarządu związku. Umowa, zawarta z dyrektorom, podlega zatwierdzeniu przez Ministra Przemysłu i Handlu.
(4) Rada Związku uehwala statut służbowy pracowników biura Związku, przyczem stosuje się odpowiednio przepisy art. 13.
(5) Dyrektor i pracownicy biura Związku izb rzemieślniczych podlegają przepisom o ubezpieczeniach społecznych.

Art. 22. (1) Statut, nadany przez Ministra Przemysłu i Handlu, ustali organizację Związku, zakres działania jego władz, oraz sposób wykonywania nadzoru nad nim przez Ministra Przemysłu i Handlu.
(2) Zmienić statut może tylko Minister Przemysłu i Handlu po wysłuchaniu opinji Rady Związku.

Art. 23. (1) Budżet Związku zatwierdza Minister Przemysłu i Handlu.
(2) Według zasad ustalonych przez Ministra Przemysłu i Handlu, w ponoszeniu kosztów utrzymania Związku izb rzemieślniczych, bierze udział każda izba w takiej części i ogólnej sumy swych wydatków, jaką stanowi koszt utrzymania Związku w ogólnej sumie wydatków wszystkich izb. W tym celu każda izba rzemieślnicza wstawia do swego budżetu odpowiednią kwotę, która podlega wypłacie Związkowi izb po zatwierdzeniu budżetu izby.

Art. 24. Nadzór nad Związkiem izb rzemieślniczych wykonywa Minister Przemysłu i Handlu. Minister Przemysłu i Handlu może delegować swego przedstawiciela na posiedzenie Związku i jego władz.

Art. 25. Jeżeli działalność Związku jest niezgodna z obowiązującemi przepisami prawnemi lub zagraża interesowi publicznemu, albo jeżeli związek mimo wezwania władzy nadzorczej zaniedbuje spełniania swych zadań, Minister Przemysłu i Handlu może rozwiązać zarówno Radę Związku, jak i Zarząd-

przyczem stosuje się odpowiednio postanowienia art. 15 ust. 3 i 4,

III. Postanowienia przejściowe i końcowe.

Art. 26. (1) Izby rzemieślnicze, istniejące w chwili wejścia w życie rozporządzenia niniejszego, działają nadal, stosując się do postanowień rozporządzenia niniejszego, w dotychczasowym składzie. do czasu ukonstytuowania się nowych izb rzemieślniczych na podstawie przepisów rozporządzenia niniejszego.

(2) Nowe izby rzemieślnicze przejmą wszelkie sprawy oraz majątek i zobowiązania izb dotychczasowych.

(3) Dotychczasowe statuty służbowe pracowników izb rzemieślniczych powinny być zmienione stosownie do postanowień art. 13, i w ciągu trzech miesięcy od dnia wejścia w życie rozporządzenia niniejszego przedstawione Ministrowi Przemysłu i Handlu do zatwierdzenia.

Art. 27. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Przemysłu i Handlu.

Art. 28. (1) Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i obowiązuje na całym obszarze Rzeczypospolitej.

(2) Z dniem wejścia w życie rozporządzenia niniejszego tracą moc obowiązującą wszelkie przepisy w sprawach uregulowanych rozporządzeniem niniejszem, a w szczególności postanowienia art. 168—194 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowem (Dz. U. R. P. Nr. 53, poz. 468).

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*
Prezes Rady Ministrów i Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego: *J. Jędrzejewicz.*
Minister Spraw Wewnętrznych: *Bronisław Pieracki*
Minister Spraw Zagranicznych: *Beck*
Minister Spraw Wojskowych: *J. Piłsudski*
Minister Skarbu: *Wł. Zawadzki*
Minister Sprawiedliwości: *Czesław Michałowski*
Minister Rolnictwa i Reform Rolnych: *Nakoniecznikow-Klukowski*
Minister Przemysłu i Handlu: *Zarzycki*
Minister Komunikacji: *M. Butkiewicz*
Minister Opieki Społecznej: *Hubicki*
Minister Poczt i Telegrafów: *Kaliński*

Przed wyborami do samorządu miejskiego

W najbliższych miesiącach odbędą się w całym kraju wybory do samorządu miejskiego. W większych miastach *Wielkopolski i Pomorza*, liczących ponad 10 tys. mieszkańców, wybory samorządowe odbędą się już w dniu 26 listopada r. b. W dniu 10 grudnia odbędą się wybory do rad miejskich: *Krakowa, Tarnowa, Nowego Sącza, Białej i Chrzanowa*.

Wybory te wymagają specjalnej czujności rzemiosła, gdyż jest ono w gospodarce miejskiej przedewszystkiem zainteresowane.

Na podstawie dotychczasowego doświadczenia musimy stwierdzić, że samorządy miejskie zupełnie nie troszczyły się o rzemiosło, a czasem działały wprost na jego szkodę. Cóż dopiero mówić o poparciu rzemiosła, o propagandzie wyrobów rzemieślniczych, o ulgach podatkowych, o dostarczaniu po niższej cenie: gazu, elektryczności i wody i t. d.

Wszystkie te zagadnienia nie istniały dotychczas dla rad miejskich, które często nietylko nie popierały rzemiosła, ale nawet bardzo często stwarzały mu konkurencję, zakładając warsztaty miejskie lub wyraźnie faworyzowały wielki przemysł.

W celu przeciwstawienia się dotychczasowej gospodarce samorządowej, rzemiosło polskie musi domagać się odpowiednich wpływów na gospodarkę miejską i dlatego *wszyscy rzemieślnicy muszą zwrócić na zbliżające się wybory miejskie specjalną uwagę.*

W Poznańskiem powstał przy udziale przedstawicieli warstw społecznych *Narodowy Blok Gospodarczy*. Do Bloku tego przystąpiły najpoważniejsze organizacje społeczne, kulturalne, kupieckie i rzemieślnicze. Blok ten idzie do wyborów pod hasłem uzdrowienia samorządu miejskiego.

Na Pomorzu powstał *Narodowy Blok Gospodarczo-Społeczny*, w którego odezwie wysunięte są hasła *współpracy samorządu z Państwem*. W odezwie te najwybitniejsi przedstawiciele społeczeństwa pomorskiego zwracają się do mieszkańców miast pomorskich z apelem, aby spełniając swój obowiązek obywatelski, pamiętali, że naczelnem zadaniem samorządu jest, załatwienie donioslych spraw gospodarczych i społecznych, wymagających zorganizowanego wysiłku i uzupełnianie działalności Państwa w tych dziedzinach, które nie jest ono w stanie ogarnąć.

Aby z tego zadania samorząd mógł należycie się wywiązać, musi on *współpracować ściśle i harmonijnie z Rządem Rzeczypospolitej*, gdyż bez szkody dla dobra ogółu, Państwo i samorząd nie mogą kroczyć odrębnemi drogami.

Mamy niezłomne przekonanie, — głosi odezwa — że ludność miast pomorskich, która niejedokrotnie już dała dowody swego patryjotyzmu, rozwagi i zrozumienia dla życiowych interesów Państwa i Narodu, w dniu 26 listopada skupi się pod hasłem *uzdrowienia samorządu, celem skutecznej naprawy stosunków gospodarczych i dokona wyboru wyłącznie osób, które dobro Państwa stawiają ponad wszelkie interesy partyjne czy stanowe i zdołają zapewnić samorządowi warunki pożytecznej dla ogółu działalności.*

Samorząd miejski Pomorza musi być wzorem dla innych dzielnic Rzeczypospolitej! Odezwę tę podpisali również wybitni rzemieślnicy, jak p. Jakubowski, Józefowicz Nogowski, Mollin, Spychała, Szeczmański, Urtnowski, Zaborowski i inni.

Numer 40-ty „Rzemiosła“ wydaliśmy ze względu na zamieszczenie w nim pełnego tekstu Ustawy o Izbach Rzemieślniczych i ich Związku w podwójnej ilości egzemplarzy.

Cechy i organizacje rzemieślnicze oraz pojedyńczy czytelnicy, którzy nie sa stałymi prenumeratorami naszego pisma i pragnęliby mieć ustawę w pełnem brzmieniu, mogą nabyć № 40-ty „Rzemiosła“ w Administracji pisma w Warszawie, ulica Św. Teresy 2/4

Na prowincję wysyłamy numer po otrzymaniu 25 groszy w znaczkach pocztowych.

ADMINISTRACJA.

Reforma Szkolnictwa Zawodowego

Projekt rozporządzenia Ministra Wyznań Relgijnych i Oświecenia Publicznego o organizacji szkolnictwa zawodowego.

W wykonaniu Ustawy z dnia 11 marca 1933 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. Ust. R.P. Nr. 38 poz. 389) Ministerstwo W. R. i O P. opracowało projekt Rozporządzenia o organizacji szkolnictwa zawodowego i rozesłano go Samorządom Gospodarczym do zaopinjowania. Na wstępie należy zaznaczyć, że projekt nie odbiega prawie zupełnie od tez dyskutowanych i przyjętych przez przedstawicieli życia gospodarczego na posiedzeniach państwowej Komisji Oświaty Zawodowej. Jeżeli chodzi o rzemiosło to jego postulaty projekt rozporządzenia wykonawczego uwzględnia w całej pełni z wyjątkiem zastrzeżeń rzemiosła co do szkół zawodowych typu zasadniczego, stopnia niższego, które niecałkowicie zostały uwzględnione w projekcie Ministerstwa W R. i O.P.

W projekcie rozporządzenia wyszczególniono w szkolnictwie przemysłowem 18 grup i przeszło 60 podgrup zawodowych. Rzemiosło jest zainteresowane w następujących grupach i podgrupach szkolnictwa przemysłowego:

Grupa II. Metalowa

Podgrupy: a) ogólno-mechaniczna
b) mechaniki drobnej
c) grawerska
d) jubilersko-złotnicza

Grupa 4. Drzewna

Podgrupy: a) stolarska
b) kołodziejska
c) bednarska
d) koszykarska

Grupa 5. Garbarska

Podgrupy: a) garbarsko-białoskórnicza i wyprawy futer
b) farbowania i wykończania futer

Grupa 11. Budownictwa

Podgrupy: a) budownictwa naziemnego
b) budownictwa drogowego, (dróg lądowych i kolei)

Grupa 13. Spożywcza

Podgrupy: a) piekarska
b) cukiernicza
c) przemysłu mięsnego

Grupa 14. Odzieżowa

Podgrupy: a) obuwnicza
b) krawiecka i bieliźniarska
c) modniarska
d) czapnicza
e) gorseciarska
f) krawaciarska
g) rękawicznicza
h) kuśnierska
i) kapelusznicza

Grupa 15. Galanterji

Podgrupy: a) galanterji skórzanej i rymarstwa
b) zabawkarstwa
c) introligatorska
d) tapicerska

Grupa 16. Poligraficzna

Podgrupy: a) przemysłu graficznego
b) fotograficzna

Grupa 17. Instrumentów muzycznych

Podgrupy: a) fortepianów i pianin
b) lutnicza
c) instrumentów dętych i innych

Grupa 18. Kosmetyki

Podgrupa: a) fryzjerska

Mówimy w tym artykule o szkołach zawodowych typu zasadniczego, albowiem zgodnie z przepisami przejściowemi zasady ustrojowe dla szkół zawodowych dokształcających we wszystkich działach szkolnictwa zawodowego, oraz przepis dla szkół mistrzów i nadzorców, w dziale szkolnictwa przemysłowego będą objęte oddzielnemi rozporządzeniami wykonawczemi. Projekt rozporządzenia omawiany przez nas, przewiduje ani terminu tworzenia różnych typów szkół dla poszczególnych przemysłów, ani ilości szkół danego rodzaju i stopnia W uzasadnieniu do projektu rozporządzenia zaznaczone jest, że "Szkoły będą tworzone w miarę powstawania wszystkich niezbędnych warunków, ilość zaś ich będzie ściśle dostosowywana do istnych potrzeb gospodarczych". Przekształcenie względnie likwidacja istniejących szkół zawodowych będzie przeprowadzona stopniowo w drodze zarządzeń indywidualnych Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

W rozporządzeniu o organizacji szkolnictwa zawodowego przewiduje się szkoły zawodowe typu zasadniczego stopnia niższego dla następujących podgrup: mechanicznej, stolarskiej, kołodziejskiej, obuwniczej, krawieckiej i krawiecko-bieliźniarskiej. W uzasadnieniu do projektu rozporządzenia powtarza się tekst ustawy, opiewający, że niższe szkoły przemysłowe mają charakter wybitnie praktyczny, i „że nauczanie ich opiera się przedewszystkiem na warsztacie szkolnym, wiadomości teoretyczno-zawodowe i ogólne są podawane uczniom o tyle, o ile wynikają z istotnych potrzeb zawodu, oraz wyjaśniają pracę w warsztacie. Wszystkie szkoły niższe kształcą kandydatów na przyszłych rzemieślników wykwalifikowanych przedewszystkiem dla mniejszych zakładów pracy w tych zawodach, które potrzebują pracowników bez specjalnie szerokiego teoretyczno-zawodowego i ogólnego wykształcenia i rozwoju umysłowego. Szkoły te w wielu wypadkach zastąpią termin u majstra i dokształcanie zawodowe, co jest szczególnie ważne w tych ośrodkach, gdzie szkoły dokształcające nie istnieją ze względu na małą ilość terminatorów, bądź też gdzie z uwagi na trudność tworzenia szkół dokształcających fachowych, dokształcanie odbywa się dla różnych zawodów łącznie, wreszcie gdzie warsztaty pracy nie stoją na właściwym poziomie zawodowym ...." W dalszym ciągu w tymże uzasadnieniu do projektu, mówi się, że ośrodkiem nauczania, czyli centralnym punktem. około którego koncentruje się nauczanie, jest warsztat rzemieślniczy danego za-

wodu. W podstawie programowej na plan I-szy wysuwają się praktyczne zajęcia warsztatowe, uzupełnione w najniezbędniejszym zakresie wiadomościami teoretycznemi. *Przy wszystkich tych szkołach będą istniały zorganizowane dla celu praktycznego szkolenia uczniów, szkolne warsztaty wytwórcze, gdyż tylko w warsztacie posiadającym charakter wytwórczy może się odbuwać celowe nauczanie*".

Z powyższych uwag wynika zupełnie jasno, że szkoły zawodowe stopnia niższego będą powołane do kształcenia praktycznego młodzieży, którą to rolę dziś spełniają warsztat rzemieślniczy łącznie ze szkołą dokształcającą zawodową. Ażeby nauka w szkole odbywała się „celowo", przy szkołach będą zorganizawane warsztaty wytwórcze, które w praktyce przyczynią się do wzmożenia nieuczciwej konkurencji, którą dziś odczuwają w dużym stopniu ze strony warsztatów szkolnych samoistni rzemieślnicy. Na początku prac Państwowej Komisji Oświaty Zawodowej zwróciliśmy uwagę w „Rzemiośle" Nr 8. na niebezpieczeństwo, jakie grozi warsztatom rzemieślniczym ze strony warsztatów szkolnych w razie rozbudowania sieci szkół zawodowych stopnia niższego i nie uregulowania sprzedaży wyrobów warsztatów szkolnych. Rada Izb Rzemieślniczych w memorjałach swych skierowanych do Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, opierając się na opinji Izb Rzemieślniczych i rzeczoznawców, zasiadających w Państwowej Komisji Oświaty Zawodowej, z ramienia Rady Izb Rzemieślniczych, ustosunkowała się negatywnie do projektu szkół zawodowych stopnia niższego. Ministerstwo W.R. i O.P. czyni aluzję do negatywnego stanowiska Rady Izb Rzemieślniczych, mówiąc w uzasadnieniu do projektu rozporządzenia: „Szkoły niższe w czasie obrad Państwowej Komisji Oświaty Zawodowej spotkały się z krytyką ze strony rzemiosła, przyczem zasadniczym motywem tej krytyki było, że szkoły niższe mogą być w zupełności zastąpione przez warsztat rzemieślniczy i dokształcanie zawodowe. Stanowisko rzemiosła nie może być jednak przyjęte z punktu widzenia ogólnego i z punktu widzenia szkolnictwa zawodowego. Niższa szkoła zawodowa zapewnia przygotowanie zawodowe, pewniejsze i lepsze niż to może dać znaczna część drobnych warsztatów rzemieślniczych, szczególnie na prowincji. Poziom tych szkół, podnosi się stale, a po przeprowadzeniu reformy nauczania osiągnie należytą wysokość. Niższe szkoły zawodowe potrzebne są wszędzie tam, gdzie tworzenie szkół dokształcających fachowych będzie niemożliwe. Są one celowe w tych zawodach, które dając duże szanse zatrudnienia, jednocześnie potrzebują ludzi z takiem przygotowaniem, jakie może i musi dać niższa szkoła."

Widać z tekstu przytoczonego ,że niższe szkoły zawodowe będą organizowane na kresach wschodnich, to jest tam, gdzie warsztat rzemieślniczy może nie całkowicie stoi na wysokości zadania pod względem konieczności wszechstronnego wykształcenia zawodowego wstępującej młodzieży do terminu. Tak sprawa była przedstawiona przynajmniej przez przedstawicieli Ministerstwa M. R. i O. P. na posiedzeniu Państwowej Komisji Oświaty Zawodowej. Szkoły niższe powinny być tworzone tylko w wypadku, gdy warsztat rzemieślniczy łącznie ze szkołą dokształcającą zawodową nie będzie w możności wyszkolić zawodowo terminatora. Na tak postawioną tezę rzemiosło może się zgodzić, i dało temu wyraz przez swych przedstawicieli, zasiadających w Państwowej Komisji Oświaty Zawodowej podkreślając jednocześnie swój naczelny postulat: gdy szkoła zawodowa w danej miejscowości rolę swą spełni, przyczyniając się do podniesienia zawodowego danego przemysłu rzemieślniczego, z tą chwilą szkoła ta powinna być zamknięta, zlikwidowana. Postulat ten rzemiosło sformułowało po długim namyśle i po kilkoletniem doświadczeniu na gruncie rzeczywistości polskiej. Istnieje szkoła szewcka w Kołomyji, która dziś spełnia rolę przyszłej szkoły zawodowej stopnia niższego, ale która wyrządza w drodze nieuczciwej konkurencji miejscowym warsztatom szewckim niesłychaną krzywdę, a jej istnienie powoduje według relacji Izby Rzemieślniczej w Stanisławowie, „nieczynność kilkuset warsztatów rzemieślniczych".

Aprobując projekt szkół zawodowych stopnia niższego z zastrzeżeniami wyżej podanemi, zaznaczamy, że należy uniknąć organizowania szkół zawodowych stopnia niższego zbędnych, które, w razie ich zorganizowania, przyczynią się przez swoje warsztaty wytwórcze do wyrządzenia strat materjalnych warsztatom rzemieślniczym.

Kazimierz Jaroszewski

Konkurs „Modnej fryzury" w Warszawie

W Warszawie w Dolinie Szwajcarskiej, w czasie od dnia 5 do dnia 10 listopada r. b. w godzinach wieczornych odbędzie się konkurs modnej fryzury. Organizatorem konkursu jest p. A. Wiśniewski.

Program konkursu iest następujący:

Dnia 5. listopada o godzinie 6 wiecz. odbędzie się Konkurs *Czesanie żelazkowe* t. zwane „Marcel".

Dn. 6. listopada o godz. 6 wiecz odbędzie się Konkurs *Czesanie - ondulacją* wodną t. zw. „Modern".

Dn. 7. listopada o godz. 6 wiecz, odbędzie się Konkurs *Strzyżenie główek*.

Dn 8 listopada o godz 6 wiecz. odbędzie się Konkurs *Golenie i strzyżenie męskie*.

Dn. 9 listopada o godzi. 6 wiecz. odbędzie się Konkurs *Wykonanie manicuru*.

Dn. 10 listopada o godz. 6 wiecz. odbędzie się **Konkurs o Mistrzostwo**, w którym udział wezmą uczestnicy nagrodzeni w poprzednich dniach Konkursu.

Choć konkurs ten został urządzony z inicjarywy prywatnej jednak stołeczny Cech Fryzjerów wziął na siebie organizację fachową i powołał jury do którego wchodzą: *p. p. Borkowski T., Jagodziński J, Kamiński St.*, oraz szereg innych wybitnych fachowców. Ze względu na to, iż organizacja konkursów fryzjerskich przycznia stę w dużej mierze do ulepszenia i udoskonalenia pracy uczniów i czeladników, jak nas informują, konkurs powyższy wywoła duże zainteresowanie wśród fryzjerów stołecznych i ich pracowników.

Powstanie Związku Cechów Budowlanych Zagłębia Dąbrowskiego

Od dawna odczuwana potrzeba wśród organizacyj cechowych rzemiosł budowlanych Zagłębia Dąbrowskiego zrzeszenia się w jednym wspólnym związku, łączącym wszystkie cechy budowlane trzech powiatów: Będzińskiego, Zawierciańskiego oraz Olkuskiego przybrała w ostatnich dniach realne kształty. Fakt ten będący poniekąd nowalją w życiu organizacyj rzemieślniczych na terenie Województwa Kieleckiego zasługuje na podkreślenie także i z tego powodu, iż myśl utworzenia związku przez wspomniane cechy podyktowana była względami nietylko na dobro oraz wspólność interesów gospodarczych samych tylko organizacyj wchodzących w skład związku, ale także przez wzgląd na cele społeczne polskiej polityki gospodarczej, by w myśl tej ostatniej wydobyć z rzemiosła wszystkie siły żywotne, pobudzić zdrową inicjatywę gospodarczą do pracy pozytywnej i państwowo-twórczej.

Związek Cechów Budowlanych Zagłębia Dąbrowskiego rozpoczął swoją działalność w dniu 22 października b. r. Uroczystego otwarcia dokonał w lokalu Banku Rzemieślniczgo w Sosnowcu, Orla 18, delegat Pana Wojewody Kieleckiego Instruktor Korporacji Przemysłowych Mgr. praw p. Wiktor Wojtowicz w obecności delegata p. Starosty Będzińskiego, Referenta Wydziału Przemysłowego p. Mgr. Mandyczewskiego i przedstawiciela Izby Rzemieślniczej w Kielcach p. Radcy Musiała. Zgromadzenie obesłane było przez 22 przedstawicieli Cechów należących do Związku. Instruktor Korporacji Przemysłowych p. Wiktor Wojtowicz otwierając Związek w imieniu pana Wojewody Kieleckiego wygłosił następujące przemówienie:

„W imieniu Pana Wojewody Kieleckiego, witam dzisiejsze zgromadzenie.

Organizacja, ktora swoje istnienie od dzisiaj ma począć i która wiąże w jedną całość komórki organizacyjne licznych rzemiosł budowlanych z całego terenu Zagłębia Dąbrowskiego — jest wyrazem zrozumienia przez jej założycieli istotnych potrzeb regjonalnego rzemiosła.

Wielkie pole pracy otwiera się przed nowopowstającą placówką gdzie może niejednokrotnie trzeba będzie stać się pionierem w rozwiązywaniu szeregu zagadnień tak gospodarczych, jak i społecznych, aktualnych dla swojego terenu działania.

Powstanie placówki reprezentującej znaczny odłam rzemiosła tak poważną role odgrywającego na terenie Zagłębia gospodarczo jest uzasadnione tembardziej gdy zważyć, że Zagłębie stanowi pod względem swojej struktury gospodarczej, niezaprzeczalną całość.

Muszę podkreślić, że moment powołania do życia związku, który za chwilę zostanie otwarty, zbiega się z bardzo doniosłą dla ogólnych interesów całego rzemiosła chwilą. Pozwolę sobie przypomnieć Panom, że na ogólno-polskim zjeździe działaczy gospodarczych i społecznych w Warszawie z maja r. b. wysunięty został postulat popierania średniej i drobnej wytwórczości, postulat ochrony małego żywego człowieka przed bezimiennemi potęgami gospodarczemi w kraju, które to hasła uznano jako jedną z podstaw polskiej polityki gospodarczej. Postulaty te znalazły następnie swój oddźwięk w rezolucjach zjazdu wojewódzkiego działaczy gospodarczych i społecznych w Kielcach z dnia 10· VI. 1933 r. Z drugiej zaś strony Rząd w słowach swego szefa dał wyraz temu że zdrowej inicjatywie gospodarczej, któraby wyszła z łona społeczeństwa, nie odmówi swego poparcia.

Wykreślenie linji działalności i poczynań dla nowej placówki nie nasuwa tedy trudności i zadania staną się dla niej jasne o ile w całej pełni doceni wagę i doniosłać wskazanych postulatów i haseł.

I gdy czynnik państwowy, gdy Rząd do zagadnień rzemiosła ustosunkowuje się z pełnem zrozumieniem jego wagi i znaczenia w ogólnym składzie sił gospodarczych i społecznych w kraju, od rzemiosła oczekuje się wyjścia ze stanu bierności, wzniesienia się ponad poziom partykularnych tarć i nieporozumień i wydobycia z siebie sił żywotnych, pobudzenia zdrowej inicjatywy gospodarczej do pracy pozytywnej i państwowo-twórczej.

Praca ta jest to jeden z potężnych murów budowli państwowej. Panowie, którzy z tytułu swego zawodu macie do rozwiązywania szereg kwestji i trudności przy wznoszeniu budowli, rozumiecie dobrze co to znaczy budowla i jak należy budować, od czego zaczynać i jak postępować, ażeby budowa okazała się trwałą, mocną i odpowiadała swojemu przeznaczeniu

Budować solidnie, to znaczy przygotować grunt, usunąć to co jest szkodliwe lub co stanowi przeszkodę, to znaczy zakładać mocne fundamenty na których ma stanąć następnie cały ciężar budowli.

Wyrażam nadzieję i pewność, że nowopowstała placówka spełni swoje zadania i osiągnie zaszczytne cele dla dobra rzemiosła i Państwa, jeżeli w poczynaniach tych twardo kroczyć będzie po tej drodze.

Tego życzyć należy w dniu dzisiejszym nowoutworzonemu zwiazkowi".

Po uroczystem otwarciu Związku dokonano wyboru Zarządu w skład którego weszli:
Przewodniczący — p. *Bednarek Jan* z Sosnowca.
Zastępca przwodniczącego — p. *Zając Edward* z Będzina.
Skarbnik — p. *Święcicki Aleksander* z Sosnowca.
Zastępca skarbnika — p. *Witwicki Józef* z Czeladzi
Sekretarz — p. *Siluszek Feliks* z Sosnowca.
Zastępca sekretarza — p. *Rogulski Roman* z Sosnowca.
I jako członek Zarządu—p. *Gruszczyński Jan* z Zawiercia.

Popieraj wyroby krajowe

Czcionkami Drukarni „Saturn" Tomasz Kaldyk w Warszawie, ul. Marszałkowska 91.